

Når kunst giver mere mening

Som besøgende på institutionen Klosterparken i Løgumkloster kan man have lidt svært ved at finde ud. Det har givet en masse pudsige oplevelser for medarbejderne i receptionen, når nye pårørende, fragt-mænd, bude og andre står hjælpeløse og opgivende, og ikke kan finde udgangsdøren.

"Grib gåsen i måsen", lyder det så mundret fra leder Henning Løsche. Gåseflokkene, der flyver på det store vægmaleri, som kunstneren Else Pia Martinsen Erz har malet, camouflerer døren. Det måler cirka 2,5 gange 5 meter og skjuler udgangsdøren. Håndtaget er gemt i en gåsevinge på maleriet, hvor der er to store flokke af gæs, marsk, en hare og udsigt til Vadehavet.

Motiveret og dets elementer, såvel som dyrelivets bevægelser er ikke tilfældige, ligesom projektets tiltag har været meget gennemtænkt og velovervejet over det år, som processen har taget fra start til slut. Signet og formålet med maleriet har dog

altid stået klart; at sikre beboernes sikkerhed og tryghed, således at det afledte dørsøgende demente i at gå uledsaget ud på egen hånd, fortæller Henning Løsche.

"Vore beboere kan stå og kigge på maleriet – opleve genkendeligheden i det marsklandskab, der er så udpræget i vores lille hjørne af Danmark. Men de ser ikke døren, og de træder ikke ud i maleriet, fordi de mange gæs basker 'skræppende' rundt lige præcis i hovedhøjde, ligesom trafikken er tværgående. Vandet afleder samtidig den enkelte beboer i at træde ud i landskabet".

Det er vel essensen i billedkunst, at den inviterer mennesket - uagtet handicap, ind i et tankeunivers, hvor den enkelte kan blive inspireret, skabe genkendelse og forståelse samt tryghed og ro i et sind med kaos. Altså fjerne fokus fra noget negativt til noget positivt.

"Jeg lagde derfor også meget vægt på fra starten, at billedets motiv båd

de skulle være roligt, afbalanceret og genkendeligt for beboerne. 'Trygt og genkendeligt' – som når vi pludselig møder en duft af kaffe, der minder os om vores besøg hos mormor – graden af reminiscens med andre ord".

"Her er den sønderjyske marsk helt enestående med sit vide udsyn samt sit rige fugle- og dyreliv" fortsætter Henning Løsche, men dermed var opgaven langtfra løst. Faktisk var han i kontakt med hele tre kunstnere før han fandt en, der både kunne og ville male billedet – den lokale Else Pia Martinsen Erz, fra Skærbæk – der, lige som Løgumkloster, er en del af Tønder Kommune.

Galt eller genialt

Else Pia Erz første tanke ved mødet med Henning Løsches idé, var at det enten var galt eller genialt.

"Efter, at vi opnåede en fælles forståelse af projektet, var jeg noget forbeholdende og skeptisk over opgaven, da jeg aldrig før har malet

Else Pia Martinsen Erz og Henning Løsche foran vægmaleriet, der camouflerer døren ud til den omgivende verden så godt, at mange har rigtigt svært ved at finde den. (Foto: Elise Rahbek).

Set lidt fra afstand vil de færreste tænke, at det flotte vægmaleri faktisk er et meget velovervejet socialpædagogisk projekt. (Foto: Elise Rahbek).

direkte på en væg. Jeg konsulterede derfor en farvespecialist fra Tyskland, som sikrede det rette materiale til arbejdet. Derudover lavede jeg en skitse i mit eget atelier. Jeg brugte mange aften- og nattetimer på Klosterparken, som var en utrolig positiv oplevelse og møde med beboere, hvis handicap jeg ikke havde noget forudgående kendskab til".

"Der opstod ligefrem en vis tillid mellem mig og nogle af beboerne", fortæller Else Pia Erz.

"Vægmaleriet er et forsøg på at forene kunst og socialpædagogiske overvejelser, der indfanger to vigtige dimensioner – den personlige frihed og det at Klosterparken ikke er et lukket botilbud", tilføjer Henning Lösche. "Meningen er at give beboeren oplevelsen af personlig frihed og integritet på en værdig måde".

Jeg har intet overblik over forskning på området, men mener, at det er vigtigt at erfarings- og vidensdele, således at vi kan lære af hinanden og skabe endnu bedre betingelser for beboerne.

Vægmalerier kan muligvis være med til at forebygge situationer, hvor beboeren bevæger sig ud på egen hånd og farer vild – og dermed reducere eventuelle tilskadekomster, behovet for indgreb i selvbestemmelsesretten, anvendelsen af tekniske låsesystemer eller anden form for teknologisk udstyr. Hvis det er tilfældet, er det jo fantastisk, og bør indtænkes fremadrettet i forhold til nybyggeri, indretning af eksisterende bygninger, med henblik på at opnå en bedre trivsel og ramme for beboernes hjem og arbejdspladsen som helhed.

Erfaringerne er positive - vi har ikke haft beboere, der på egen hånd har søgt ud, siden vægmaleriet er kommet til.

Fakta:

Klosterparkens målgruppe er mennesker fra ca. 40 år og opefter. De er alle diagnosticeret med enten en intellektuel eller kognitiv forstyrrelse som demens, hjerneskade eller med en psykisk lidelse som depression, skizofreni eller angst.

Else Pia Martinsen Erz har siden 1997 udstillet hos kunstforeninger, i gallerier og på museer i både ind- og udland. Hun grundlagde Galleri Erz & Atelier i Skærbæk i 2002. Siden 1996 har hun udelukkende arbejdet med maleri, tegning og fotografi, og har tidligere arbejdet med tekstiler og har en fortid som afdelingsleder i beklædningsindustrien. Hun er født i 1961 i Feldborg, der ligger mellem Herning og Holstebro.

Se arbejdsprocessen på <http://www.galerie-erz.dk/www/maleri/klosterparken/>